

Лавошник А. О.,
здобувач третього (освітньо-
наукового) рівня вищої освіти,
Українська інженерно-педагогічна
академія, м. Харків

УДК 378.091

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc250910.11>

МОТИВАЦІЯ ЯК ОДНА З КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ З ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки та стрімкого розвитку інформаційних технологій однією з ключових вимог до фахівців є здатність швидко адаптуватися до змін ринку, опановувати нові інструменти та приймати ефективні підприємницькі рішення. Це особливо стосується сфери цифрового маркетингу, яка є одним із найбільш динамічних напрямів професійної діяльності. Формування підприємницької компетентності у слухачів курсів підвищення кваліфікації з цифрового маркетингу виступає необхідною умовою підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці та здатності створювати власні бізнес-проекти. Однією з концептуальних засад формування підприємницької компетентності є мотивація, адже саме вона визначає прагнення людини до саморозвитку, ініціативності та впровадження інновацій. Високий рівень внутрішньої та зовнішньої мотивації забезпечує готовність слухачів до пошуку нестандартних рішень, розвитку креативного мислення, подолання професійних труднощів та активного використання знань у практичній діяльності. Актуальність нашого дослідження зумовлена суспільним запитом на підготовку фахівців, здатних ефективно функціонувати в умовах цифрової економіки, започатковувати й розвивати власні підприємницькі ініціативи.

Формування підприємницької компетентності слухачів курсів підвищення кваліфікації вимагає не лише оновлення змісту освіти відповідно до ринку праці, а й створення сприятливих психолого-педагогічних умов, що стимулюють професійний розвиток особистості дорослого здобувача освіти. Як зазначає Н. Кінах – "Слухачі курсів – це, як правило, особи з попереднім досвідом професійної діяльності, власною системою уявлень, очікувань, мотивацій, а відтак – навчальний процес повинен будуватися з урахуванням цих індивідуальних характеристик" [2, с. 197].

Однією із базових психолого-педагогічних умов роботи з дорослими слухачами є визнання їх суб'єктності в освітньому процесі. За визначенням Р. Андерсона, створення умов для особистісного залучення, активного включення у процес

здобуття нових знань і постійного осмислення професійного досвіду є ключовими для формування підприємницької компетентності [1, с. 124]. Саме психологічна відкритість до змін, готовність до ризику, креативність, впевненість у власних силах визначають успішність формування компетентнісної моделі підприємця.

У дослідженнях В. І. Майковської питання мотивації слухачів курсів підвищення кваліфікації розглядається як центральний чинник їхнього професійного самозростання, розвитку компетентностей та формування активної позиції у сфері професійної діяльності [3, с. 289]. Вона наголошує, що мотиваційна сфера дорослих слухачів є складним багатокомпонентним утворенням, яке включає як внутрішні (особистісні) прагнення до самореалізації, самовдосконалення, підвищення статусу чи професійної впевненості, так і зовнішні чинники – соціальні очікування, потреби ринку праці, зміни у професійному середовищі [4, с. 101].

На нашу думку, саме високий рівень внутрішньої мотивації, орієнтованість на досягнення, саморозвиток і усвідомлення практичної значущості отримуваних знань, визначає активність слухача в освітньому процесі та є основою формування стійкої, практично спрямованої компетентності.

З позицій Л. Ніколаєнко – "формування компетентностей у дорослих неможливе без створення педагогічного середовища, що стимулює мотивацію до навчання та забезпечує психологічний комфорт. Вона пропонує низку дидактичних умов, які сприяють активізації мотиваційної сфери" [7, с. 215]. Насамперед це створення ситуацій успіху, які дозволяють слухачам відчувати реальність досягнень, переконатися у власних силах, що, у свою чергу, підвищує самооцінку і бажання просуватися далі. Така практика пов'язана з поетапним ускладненням завдань, підтримкою на початкових етапах і поступовим переходом до самостійності.

Другим важливим компонентом мотиваційного впливу виступає рефлексивне оцінювання власного досвіду. К. Годлевська підкреслює, що "рефлексія є не лише механізмом осмислення власних дій, а й джерелом мотивації: усвідомлення власного професійного зростання через аналіз змін у знаннях, уміннях, ставленнях стимулює подальший рух і дає відчуття особистісного розвитку" [6, с. 57]. Рефлексивна діяльність у навчальному процесі має бути постійною і цілеспрямованою: анкетування, ведення щоденників професійного спостереження, обговорення результатів діяльності в групах – усе це сприяє формуванню у слухачів відповідальності за власне навчання.

Не менш значущим є створення інноваційного, гнучкого освітнього середовища, що відповідає потребам і темпу навчання дорослого. У дослідженні В. Майковської також обґрунтовується доцільність використання інтерактивних методів, які сприяють розвитку критичного мислення, комунікативних навичок, вмінню

ухвалювати рішення в умовах невизначеності [3, с. 43]. Йдеться про кейс-методи, ділові ігри, мозкові штурми, проектну діяльність, що підвищують інтерес до навчання та формують основу підприємницької культури.

Крім того, науковці наголошують на "важливості психоемоційної підтримки слухачів курсів" [5, с. 67]. Адже дорослий учасник освітнього процесу часто переживає невпевненість у зв'язку зі зміною професійних орієнтирів, освоєнням нових цифрових інструментів, перебудовою мислення. В таких умовах необхідним є формування підтримувального середовища, що забезпечує позитивний психологічний клімат, довіру, взаємоповагу та наставництво.

Відтак формування підприємницької компетентності слухачів курсів підвищення кваліфікації у сфері цифрового маркетингу є багатограним процесом, який вимагає не лише оновлення змісту навчання відповідно до вимог сучасного ринку праці, а й створення цілісної системи психолого-педагогічних умов, що стимулюють особистісний і професійний розвиток дорослих здобувачів освіти. Ключовим чинником цього процесу є мотивація, адже саме вона забезпечує прагнення до саморозвитку, професійного вдосконалення, творчого пошуку та здатності ухвалювати рішення в умовах невизначеності. Визнання суб'єктності дорослого слухача, його попереднього досвіду та індивідуальних очікувань визначає підхід до організації освітнього середовища. Успішність формування підприємницької компетентності зумовлена психологічною відкритістю до змін, готовністю до ризику, креативністю та впевненістю у власних силах. Таким чином, мотивація постає не лише рушійною силою освітнього процесу, а й однією з провідних концептуальних засад формування підприємницької компетентності у слухачів курсів підвищення кваліфікації. Вона визначає якість їхнього професійного самозростання, здатність ефективно адаптуватися до викликів цифрової економіки та готовність реалізовувати підприємницький потенціал у сучасних умовах.

Список використаних джерел

1. Андерсон Р. Ефективні техніки маркетингових комунікацій для підвищення підприємницької компетенції у центрах зайнятості. Журнал прикладних досліджень з комунікацій. 2016. №. 44(2). С. 123-140.
2. Кінах Н. Зарубіжний досвід формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя в умовах неперервної освіти. Věda a perspektivy 2021. № 7. С. 196-208
3. Майковська В. І. Інтерактивні технології навчання (на прикладі дисципліни "Торговельне підприємництво") : навчально-методичний посібник. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2020. 97 с.

4. Майковська В. І. Конструювання засобів реалізації моделі формування підприємницької компетентності фахівців. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського. 2018. С. 99-120.

5. Маркетинг як інтелектуальна основа продажу : наук.-допом. бібліогр. покажч.; Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. Київ, 2021. 191 с.

6. Неперервна педагогічна освіта в зарубіжних країнах: інформаційно-аналітичні матеріали / Авшенюк Н.М., Годлевська К.В., Дяченко Л.М., Котун К.В., Марусинець М.М., Огієнко О.І., Постригач Н.О., Пилинський Я.М.; за заг. ред. Н.М. Авшенюк. Київ: ТОВ ДКС Центр", 2018. 150 с.

7. Нічуговська Л. І., Ніколенко Л. М. Інноваційна педагогічна діяльність як чинник формування життєтворчої компетентності здобувача освіти. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 484 с.

Malyugin, O. V.,

УДК 338.24:658

Master student of
the Department of Finance,
Banking, Insurance and Stock Market,
Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia

Kisilova, I. Yu.,

Associate Professor of
the Department of Finance,
Banking, Insurance and Stock Market,
Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia

ECOLOGICAL SECURITY AS A COMPONENT OF THE ECONOMIC SECURITY

Management of the economic security of an enterprise ensures the effectiveness of the enterprise's activities in the current period of operation and in the long term. At the same time, management can be carried out only under the conditions of the formation of its integral system, which is designed to solve the main management tasks. That is why the necessary condition for ensuring the effectiveness of the activities of enterprises is the formation of a system of economic security management.

The content of the economic security of enterprises is revealed through ensuring the implementation of the strategic interests of the enterprise based on the use of